

FORSVARETS VETERANTJENESTE

2023
ÅRSRAPPORT

Forsvarets veteraninspektør, oberst Morten Henriksen, er sjef for Forsvarets veteranantjeneste.

2023 startet med to store milepæler; Nasjonal veteran-konferanse (NVK) og overlevering av et utkast til ny tiltaksplan.

NVK 2023 ble arrangert i Molde, og satte fokus på veteranfamilien, forskning og kompetanse. Dette ble et flott arrangement over to dager i Rosenes by, og hvor tilbake-meldingene inneholdt mange lovord. Stort mer kan vi vel ikke håpe på.

Forsvarets veteranantjeneste (FVT) fikk i oktober 2022 i oppdrag fra Forsvarsdepartementet (FD) å lede forarbeidet til en ny tiltaksplan innenfor veteranfeltet. Dette ble gjennomført med hjelp av fem arbeidsgrupper med medlemmer fra etater og direktorater fra en rekke sektorer. Resultatet av dette arbeidet ble overlevert til departementene 31. jan 2023.

Derfra roet det seg heldigvis noe, og fokus ble igjen på å drifte og utvikle tilbudet på veteransenteret, samarbeid med de sivile aktørene i samfunnet og samarbeidet med de frivillige veteranorganisasjonene.

Forsvarets veteransenter (FVS) på Bæreia ved Kongsvinger er «juvelen i veterankronen», og det beste og tydeligste eksempelet på Forsvarets ivaretagelse og oppfølging av veteranene og deres nærmeste. Måltallet for driften i 2023 var 10.000 gjestedøgn, og faktisk belegg viste seg å bli 10.401 gjestedøgn. De ansatte ved FVS gjør en formidabel innsats enten det gjelder veteranopphold, familieopphold eller gjensynstreff.

Anerkjennelse, ivaretagelse og oppfølging av våre veteraner og deres nærmeste er et samfunnsansvar. Samarbeid med og støtte til hjelpeapparat, skoler, kommuner, statsforvaltere og

andre som er i kontakt med veteranene er en viktig oppgave for oss i FVT. I 2023 har vi særlig hatt fokus på Statsforvalterembetene som en innfallsport til å nå alle kommunene i et fylke samtidig.

Frivilligheten er helt sentral når det gjelder kameratstøtte, aktiviteter og interessepolitikk. Vi i veteranantjenesten skal primært sørge for at Forsvaret gjør det vi skal før, under og etter oppdrag ute. Det er veteranorganisasjonene som i størst grad har kontakt med veteranpopulasjonen i det daglige. Vi setter derfor stor pris på den dialogen og det samarbeidet vi har med veteranorganisasjonene. Store som små.

Jubileer og markeringer er en viktig og synlig måte å anerkjenne våre veteraner på. Vi i FVT prøver å tilrettelegge for noen av disse. Derfor inviterer vi veteraner fra ulike misjoner i ulike anledninger. Særlig gjelder dette 8. mai, hvor et utvalg veteraner også i år fikk invitasjon til å delta på regjeringens

lunsj og Forsvarssjefens festmiddag på Akershus festning denne dagen.

Behovet for å anerkjenne og ivareta personell fra ulike operasjoner er under utvikling. Endringer i vår sikkerhetspolitiske situasjon fører til nye operasjoner og nye tjenestemønstre. Med fornyet fokus på kollektivt forsvar innen NATO-rammen, og krigen Ukraina, så får vi også nye veteraner fra andre typer operasjoner. I 2023 fikk Forsvaret endelig på plass en medalje for internasjonal innsats.

Mer om disse sakene, og mye annet, finner dere i denne årsrapporten.

God lesing!

Morten Henriksen
Oberst
Forsvarets veteraninspektør

HHK Kronprins Haakon inspiserer styrkene under seremonien 8. mai på Akershus festning.

Utdrag fra Forsvarets medieanalyse:

Historisk godt inntrykk av anerkjennelse

«Siste publikumsmåling, gjennomført av Kantar i perioden 5.-25. mai viser at drøyt halvparten av befolkningen mener Forsvaret anerkjenner veteraner på en god måte. 17 prosent mener denne beskrivelsen passer dårlig. Det er den beste målingen som er gjort siden dette spørsmålet første gang ble stilt i 2011.»

«Frigjørings- og veterandagen kommuniseres på mange måter: De fysiske markeringene, medieomtalen, sosiale medier og ulike former for annonsering. I siste publikumsmåling (Kantar, mai) svarte 83 prosent at de får informasjon om Forsvaret først og fremst gjennom de redaksjonelle mediene. Det bekrefter viktigheten av at Frigjørings- og veterandagen synliggjøres så godt i mediene.

Med synligheten i sosiale medier når kommunikasjonen enda bredere ut, spesielt til de yngste målgruppene.

Frigjørings- og veterandagen er nok den største, årlige begivenheten hvor Forsvaret har muligheten til å kommunisere sine verdier til store deler av befolkningen.»

«Vi kan ikke isolere denne synligheten for å tallfeste hvilken effekt dette har på Forsvarets omdømme. Samtidig er det verdt å merke seg at anerkjennelse av veteraner er det eneste området hvor vi ser en signifikant, positiv utvikling.»

FORSVARETS VETERANTJENESTE

Nasjonal veterankonferanse 2023

Nasjonal veterankonferanse (NVK) gjennomføres annethvert år og er en av de viktigste arenaene for fokus på veteraner og deres familier. Målet med konferansen er å øke forståelse og innsikt i vilkårene de har både før, under og etter tjeneste i internasjonale operasjoner for Norge.

Konferansen i Molde i januar satte spesielt fokus på veteranfamilien, forskning, utvikling og kompetanse om veteransaken. Sammen klarte vi både å bevege og inspirere publikum, gjennom personlige historier, nettverksbygging og kompetanseheving.

Departementene var representert ved forsvarsminister Bjørn Arild Gram, helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol og barne- og familieminister Kjersti Toppe.

37 foredragsholdere deltok, fra ulike fagmiljøer både i Norge og andre skandinaviske land, samt veteranene selv og deres pårørende.

Vi har fått mange gode tilbakemeldinger på at innholdet hadde stor relevans for veteraner og deres familier. Ifølge tilbakemeldingene bidro disse dagene i Molde til å fremme kunnskap, anerkjennelse og kulturell berikelse.

Neste veterankonferanse skal holdes i 2025 i hovedstaden, med gratis festkonsert i Oslo domkirke og mottakelse på Akershus festning med Forsvarssjefens festmiddag.

Forsvarssjef Eirik Kristoffersen på Nasjonal veterankonferanse i Molde.

Forsvarets veteranpris

Vinneren av Forsvarets veteranpris 2021, Ann Helen Dybwad, fikk overrakt veteranprisen under Nasjonal veterankonferanse i Molde i januar 2023. Prisen vil fremover bli tildelt annethvert år og neste gang under Nasjonal veterankonferanse i 2025.

FORSVARETS VETERANTJENESTE

Forskning

I VEFAM-undersøkelsen har forskerne Belinda Ekornås og Anette Brunovskis sett på ringvirkningene internasjonale operasjoner får for flere enn veteranen selv.

I 2023 har veteran tjenesten samarbeidet om forskning med flere aktører både i og utenfor Forsvaret. Det største prosjektet har handlet om helse og hverdagsliv i veteranfamilier.

Rapporten fra VEFAM-undersøkelsen, «Helse, livskvalitet og hverdagsliv i norske veteranfamilier», ble lagt frem i november. Gjennom tre år har forskere fra Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) intervjuet veteranfamilier. Prosjektet ble underveis utvidet med midler fra veteran tjenesten. Bakgrunnen var at Forsvaret ønsket å få undersøkt enda flere sider rundt det å være en veteran familie.

Vi har tidligere hatt begrenset kunnskap i Norge om effekten på hverdagslivet for familier der far eller mor har deltatt i internasjonale operasjoner. Studien belyser helse og livskvalitet for norsk militært personell og deres familier, før, under og etter oppdrag.

Målet med prosjektet har vært å innhente kunnskap for å forbedre oppfølgingen av veteraner og deres familier etter endt utenlandstjeneste.

Studien inkluderte en spørreundersøkelse rettet mot veteraner, deres partnere og barn i tenårene, med fokus på sosial støtte, arbeid og skole, samt psykisk helse og livskvalitet. Rapporten fra VEFAM skal bidra til Forsvarets strategier for å redusere negative følger av internasjonale oppdrag. I tillegg er målet å gi skole- og velferdstjenester innsikt for bedre støtte til familier med en utstasjonert forelder. Resultatene viste stor variasjon i veteranfamiliers opplevelser og erfaringer. Noen familier rapporterte om høy grad av mestring, mens

andre opplevde betydelige utfordringer, noe som resulterte i helseproblemer og relasjonsvansker.

Ansvar for oppfølging av veteranfamiliene er delt mellom Forsvaret og ulike sivile institusjoner, som et tverretattlig samarbeid. Prosjektet, initiert av Forsvarsdepartementet, Barne- og familiedepartementet, og Helse- og omsorgsdepartementet, legger grunnlaget for en ny tiltaksplan for veteraner, planlagt for offentliggjøring i 2024.

Veterantjenesten finansierer to pågående prosjekter ved Institutt for Forsvarsstudier (IFS):

- «Ta vare på dine kvinner og menn. Ivaretagelse av INTOPS-soldater før, under og etter deployering» dekker tidsrommet fra 1947 til 2020 og ser på hvordan ivaretagelsen er gjennomført av Forsvaret og har utviklet seg i tidsrommet.
- «Norske soldater i internasjonale freds- og stabiliseringsoperasjoner, 1956 til 2012» har mål om å gi økt innsikt i hvilke soldater Forsvaret har rekruttert til internasjonale operasjoner, hva som har motivert dem, endringer i type operasjoner og meningsdannelse hos personellet.

Veterantjenesten har et samarbeid med Institutt for militærpsykiatri og stressmestring (IMPS), der vi blant annet har bidratt til å forlenge et gjesteforskeropphold i USA, samt med Forsvarets helseregister med tanke på nye forskningsprosjekter.

Ulike prosjekter

Veterantjenesten laget to nye brosjyrer i 2023 som ledd i familiesatsingen.

Nye brosjyrer

I 2023 har vi laget to nye brosjyrer som skal være til hjelp for veteranfamilier. Den ene, med målgruppe pedagoger, kan foreldre ta med til skolen eller barnehagen i forkant av utreisen. Den andre brosjyren er for foreldre som skal reise ut samt partner som er hjemme. Formålet er å gi råd om tilrettelegging for at barna og familien skal komme seg best mulig gjennom perioden der far eller mor er borte. Begge brosjyrene kan være nyttige også for sivile aktører som ønsker mer innsikt om veteranfamilier og hvordan det er å ha en av foreldrene sine i internasjonal tjeneste.

Barnebokprosjektet «Hjemmeheltene»

I 2023 har vi i veterantjenesten jobbet med en skjønnlitterær barnebok som skal bli en del av barnepakken som deles ut i forbindelse med utenlandsoperasjoner. Historien i boken følger en fiktiv veteranfamilie, med to søsken som har både en mor og en far som begge, etter tur, reiser ut. Boken tar for seg at både fravær og hjemkomst kan medføre ulike utfordringer og følelser for barn og voksne. «Hjemmeheltene» ble ferdigstilt i mars 2024 og kan forhåpentligvis være utgangspunkt for samtaler og refleksjoner om ulike sider ved veteranfamiliers hverdag.

PREP samlivskurs

Samlivskurs gir verktøy til å forbedre kommunikasjonen i parforholdet. Alle veteraner med samboer eller ektefelle kan delta på PREP samlivskurs i ett år etter hjemkomst fra internasjonale operasjoner. Forsvarets veteransenter har både i 2021 og 2022 gjennomført disse kursene for veteraner også utover ett år etter hjemkomst. Planlagt kurs i 2023 ble dessverre kansellert, men det blir satt opp nytt kurs på veteransenteret på Bæreia i 2024. Både Forsvarets samlivsundersøkelse «Mellom familiens og Forsvarets krav» og rapporten «Helse, livskvalitet og hverdagsliv i norske veteranfamilier» viser til PREP som populært tiltak, med gode tilbakemeldinger.

Oppfølging av personell fra internasjonale operasjoner

Gjennom hele 2023 har veterantjenesten støttet avdelinger som har oppdrag i internasjonale operasjoner og internasjonal innsats. Forsvarets veteraninspektør (FVI) har fagansvar, har fagansvar for oppfølging av personell fra internasjonale operasjoner. Fagansvaret innebærer rådgivning, veiledning og inspeksjon av avdelingenes gjennomføring av oppgavene beskrevet i oppfølgingsreglementet. Forsvarets avdelinger gjennomfører en rekke aktiviteter for personellet og deres pårørende både før, under og etter en tjenesteperiode utenlands. Vi følger opp dette ved å delta på ulike aktiviteter i regi av avdelingene, som samlinger og hjemkomstseremonier.

Dialog og samarbeid med veteranorganisasjoner

Vi har ved utgangen av 2023 et registrert samarbeid med 28 frivillige veteranorganisasjoner. Til daglig handler samarbeidet om at vi er tilgjengelig for veiledning i spørsmål de kommer med. To ganger årlig arrangerer vi Veteranforum – en møtearena for samarbeid og informasjonsutveksling mellom veteraninspektøren og de frivillige veteranorganisasjonene. Veteraninspektøren, sammen med saksbehandlere, besøker også regelmessig veteranorganisasjoner som mottar midler fra tilskuddsordningen, for å anerkjenne den frivillige innsatsen samt påse at tildelte midler brukes i henhold til prosjektsøknad.

Forsvarets veterantreff

Forsvaret gjennomfører veterantreff på mer enn 50 lokale steder fordelt over hele landet. Norges veteranforbund for internasjonale operasjoner (NVIO) og veteranforeningen Veteraner i Namdalen har den praktiske gjennomføringen på Forsvarets vegne. Hensikten er å skape en arena der veteraner fra internasjonale operasjoner kan møtes og bygge nettverk. En

Nederlandske Hans van Putten ble hardt skadd i Libanon og reddet av den norske kirurgen Ove Kjell Andersen. I Molde fortalte de sin historie.

viktig effekt er kameratstøtten, tilhørigheten og samholdet som bygges. Alle veteraner som har tjenestegjort i internasjonale operasjoner kan delta, medlemskap i veteranorganisasjon er ikke påkrevd for å komme på treff. Fra 2024 kan veteraner fra internasjonal innsats også delta. I 2023 ble det holdt 576 veterantreff totalt over hele Norge. Grunnlaget for aktiviteten finnes i Regjeringens handlingsplan «I tjeneste for Norge» (2011). Veteraninspektøren besøker regelmessig treffstedene. På denne måten gir vi anerkjennelse til arrangøren samt deltakerne på veteran treffet.

Markering 8. mai – Frigjørings- og veterandagen

Mer enn 800 veteraner ble invitert til jubileumsmarkeringen på Akershus festning 8. mai. Vel 300 av disse deltok på det offisielle programmet for Frigjørings- og veterandagen, samt festmiddag på kvelden med Forsvarssjefen som vert. Veteraninspektøren og veterantjenesten har siden 2017 gjennomført årlige jubileumsmarkeringer for norsk deltakelse i internasjonale operasjoner. I 2023 var veteraner, det vil si militære observatører og militære stabsoffiserer, for perioden 1978-1998 invitert til 8. mai.

FREMTIDIGE ARRANGEMENT/PROSJEKTER

Regjeringen lanserte 5. mars 2024 en ny tiltaksplan for anerkjennelse, ivaretagelse og oppfølging av veteraner. Planen vil være et viktig grunnlag for veterantjenestens arbeid i både 2024 og årene fremover.

26. april 2024

Balkan-jubileum på Akershus festning og Norsk Militær Tattoo. Veteraner fra FN- og Nato-operasjoner på Balkan inviteres.

8. mai 2024

Til frigjørings- og veterandagen inviteres veteraner fra ulike bidrag til jubileumsmarkering på Akershus festning. Offisielt program på dagen og festmiddag på kvelden.

24. oktober 2024

Jubileum på flymuseet på Gardermoen for veteraner som har deltatt i ulike FN-operasjoner.

Samarbeid med aktører utenfor Forsvaret

I 2023 har vi samarbeidet mye med statsforvaltere, de har også invitert kommuner og ulike andre aktører til fagdager om veteraner, sammen med Regionalt nettverk for innsatspersonell (RNIP) og veteraner. Nettverket består av deltakere fra flere sektorer og forvaltningsnivåer, samt veteraner.

- Foredragsholdere på fagdager har eksempelvis vært:
- Lokale familievernkontor med særlig kompetanse om veteranfamilier
 - Kompetansemiljøet for veteransaker ved Nav Elverum
 - Forsvarets Institutt for militærpsykiatri og stressmestring (IMPS)
 - Lokale veteraner og veteranfamilier som forteller sin historie
 - Spesialisthelsetjenesten
 - Forsvarets veteraner

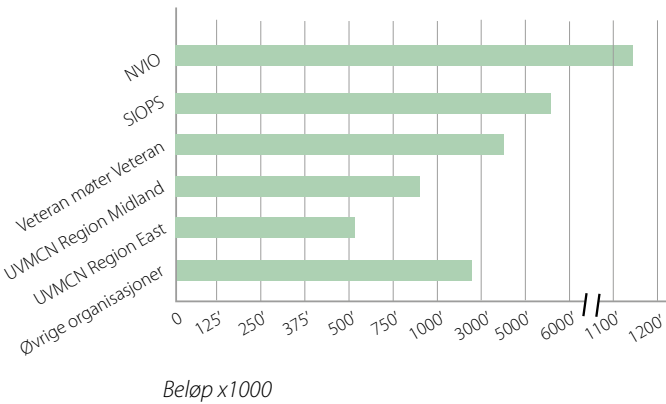
Fagnettverkene drives av landets helseforetak, gjennom de fem regionale ressursentrene om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTs). RNIP leverer kompetansehevende tiltak rettet mot veteraner og deres familier. I tillegg er veteraner representert i det nasjonale fagnettverket for innsatspersonell, der direktoratene også deltar. Våre rådgivere har veiledet en rekke kommuner i å opprette nye eller revidere eksisterende veteranplaner.

Etatsledermøte
Regjeringens handlingsplan «I tjeneste for Norge» (2011) beskriver at etatsjefene i Forsvaret, NAV, Statens pensjonskasse og Helsedirektoratet skal møtes jevnlig for å drøfte problemstillinger knyttet til veteranoppfølging. Etatsledermøtet inkluderer i dag også lederne for Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og Politidirektoratet. Nytt av året er at Forsvarsdepartementet (FD-V) blir fast deltager på etatsledermøtet.
Forsvarsdepartementet (FD-V) deltar fast fra 2023. Veteraner tilrettelegger for møtet, som ble holdt 26. september i Forsvarssjefens representasjonsbolig på Akershus festning.

Nordisk forsvarssamarbeid
Veteranter representerer Forsvaret i NORDEFCO Veteran Working Group, som fra 2012 er del av et nordisk forsvarssamarbeid med Danmark, Finland, Norge og Sverige, samt de tre baltiske landene.
Norge arrangerte NORDEFCOs veterankonferanse i 2022

og den skal holdes i Danmark i september 2024. Utvikling av konferansen har vært hovedfokus for arbeidsgruppen i 2023.
Basert på erfaringene fra pandemien, er fysiske møter redusert og ett er erstattet med hyppigere digitale møter. I 2023 ble én samling avholdt i september i Sverige, der deltakerlandene oppdaterte hverandre om forskning og veteranarbeidet generelt.

Tilskuddsordningen
Veteranter forvalter en tilskuddsordning på vegne av Forsvarsdepartementet. Ordningen omfatter økonomisk støtte til veteranorganisasjoner og veteranprosjekter, og reguleres av forskrift om tilskudd til frivillig aktivitet på forsvars- og sikkerhetsområdet av 16. desember 2021.
Formålet er å stimulere til økt aktivitet for, og ivaretagelse av, de som har tjenestegjort for Forsvaret i internasjonale operasjoner, eller til aktivitet som fremmer kunnskap om og engasjement for denne gruppen.
For 2023 har veteraner mottatt og saksbehandlet 29 søknader fra frivillige organisasjoner. Av disse ble 22 søknader innvilget. Til sammen ble det søkt om støtte til drift og prosjekter for 38,8 millioner kroner. For 2023 var det bevilget 23,6 millioner kroner til fordeling. Totalt ble det innvilget søknader for 24,6 millioner kroner i 2023, som også inkluderer tildeling av ubrukte midler fra tidligere år.

Tabellen viser tildeling av midler fra Tilskuddsordningen i 2023 til veteranorganisasjoner, de fem største mottakerne er spesifisert.

Militærhistorisk dokumentasjon

Kosovo var det første internasjonale oppdraget til en samlet Telemark bataljon. I april 2024 markeres Norges militære bidrag på Balkan i et stort jubileum.

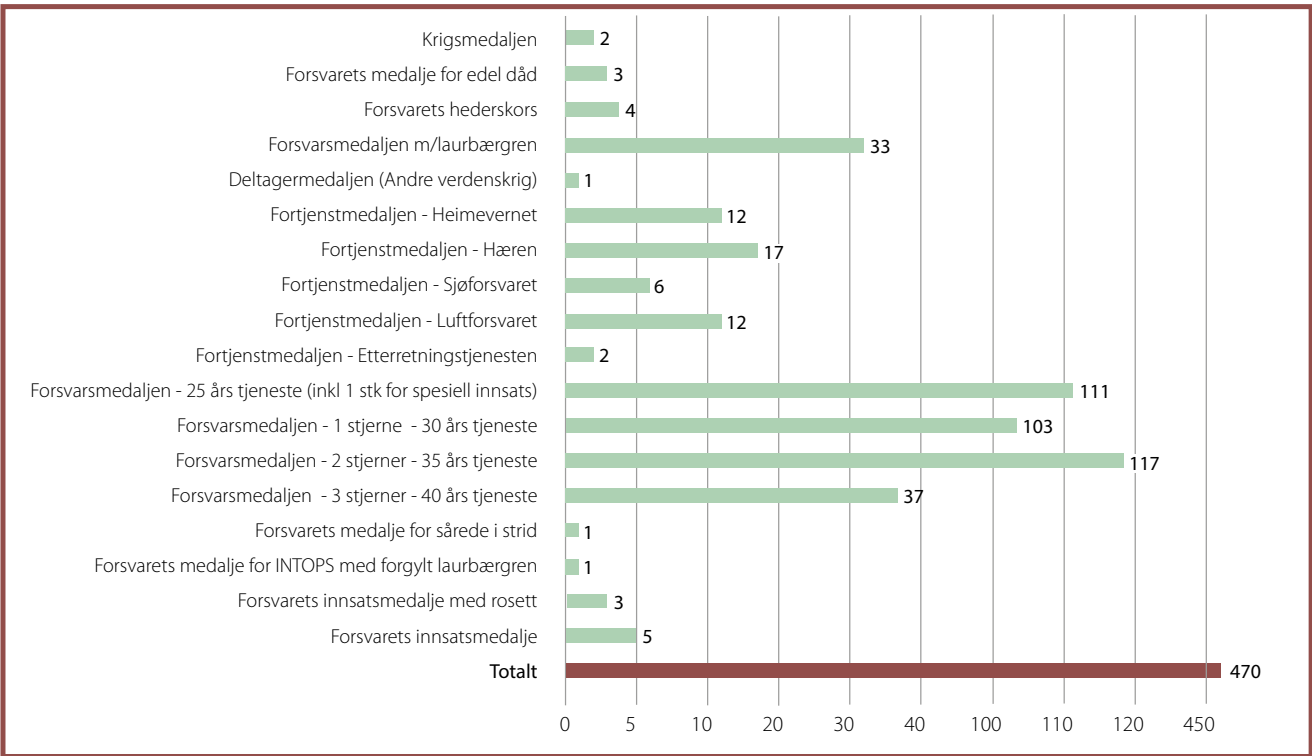
Veteranter har ansvaret for å fremskaffe relevant militærhistorisk dokumentasjon i erstatningssaker som behandles av Statens pensjonskasse (SPK), Statens sivilrettsforvaltning, Klagenemnda for krav om erstatning og kompensasjon for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner, Forsvarsdepartementet og FN. Veteraner hjelper også med å fremskaffe dokumentasjon når individuelle veteraner ber om slik bistand.
I fjor økte antall erstatningssaker hvor det foretas fysiske arkivsøk fra 23 til 37 saker. Av disse kom 35 fra SPK, som har varslet at økningen vil fortsette. Sakene vi mottar derfra omfatter i de fleste tilfeller minst fem dokumentasjonsfaglige spørsmål per sak, og favner tematisk gjerne over flere militæroperasjoner i ulike tiår.
I tillegg til disse komplekse erstatningssakene kommer en større portefølje med dokumentasjonsfaglige spørsmål som krever noe mindre arbeid å besvare. Saker knyttet til FNs erstatningsordning utgjør hoveddelen av saksmengden. Militærhistorisk dokumentasjon har også støttet med utredninger og undersøkelser i forbindelse med innfasingen av Forsvarets medalje for internasjonal tjeneste.

Veteranter følger opp de bekymringene som har fremkommet i offentligheten om tilstanden til Forsvarets arkiver fra internasjonale operasjoner. Når operasjonene er avsluttet er det til arkivene vi går for å finne svar på våre spørsmål om fortiden. Gode arkiver er viktige i spørsmål om erstatning og kompensasjon, men også for å kunne forske og formidle om Forsvarets deltakelse i internasjonale operasjoner. Med andre ord er dette et spørsmål både om ivaretagelse og anerkjennelse av våre veteraner. Vi vil i 2024 fortsette arbeidet med å støtte de prosessene som har blitt igangsatt for å redde arkivene, og ser med svært positive øyne på den tilleggsbevilgningen som regjeringen i november 2023 lovet til dette.

Itjenestefornorge.no
Nettsiden er mye brukt som en kilde til informasjon både i og utenfor Forsvaret. Antall innsendte veteranhistorier har de siste årene vært lavere enn ønsket. Nettsiden har på tross av dette god effekt som en oversiktlig kilde om Forsvarets innsats i internasjonale operasjoner.

Forsvarets dekorasjonsinstitutt

Høyere dekorasjoner overrakt av Forsvaret i 2023.

I tillegg til dekorasjoner vist i grafikken over, har Forsvaret overrakt 446 medaljer for tjeneste i internasjonale operasjoner. Vel halvparten av disse er ettertildelinger saksbehandlet av veteran-tjenesten.

Forsvarets dekorasjonsinstitutt består av henholdsvis Forsvarssjefens stridsdekorasjonsråd (FSDR), Forsvarssjefens dekorasjonsråd (FDR), Forsvarssjefens dekorasjonsråd for Etterretningstjenesten (FDR-E), samt Hærens, Sjøforsvarets, Luftforsvarets og Heimevernets dekorasjonsråd.

Stridsdekorasjonsrådet og dekorasjonsrådet behandler forslag om tildeling av henholdsvis stridsdekorasjoner, bragd-medaljer og fortjenstmedaljer. Forsvarets veteran-tjeneste/dekorasjonsseksjonen er sekretariat for de to nevnte rådene.

Stridsdekorasjonsrådet har gjennomført ett rådsmøte i 2023. Selv om Norge deltar i stadig færre internasjonale operasjoner, kommer det likevel flere innstillinger til rådet. Forklaringen er at forslagene, som omhandler enkeltpersoner som har utmerket seg under konkrete hendelser i all hovedsak fra internasjonale

operasjoner, som regel fremsendes når hendelsen har kommet litt på avstand.

Dekorasjonsrådet har gjennomført tre rådsmøter i 2023. Dette rådet behandler også forslag om tildeling av fortjenst- og bragdmedaljer, men også søknader om bæring av utenlandske medaljer som er tildelt norsk militært personell.

Norske soldater gjør en meget solid innsats i blant annet internasjonale operasjoner, og dette kommer til uttrykk gjennom at mange nordmenn har mottatt en dekorasjon fra andre nasjoner. Følgelig får vi stadig nye utenlandske dekorasjoner godkjent for bæring på norsk uniform, som av rådets sekretariat blir rangert etter nasjonale og internasjonale retningslinjer. Dekorasjonsrådet opplever en markant økning av saker.

To nye medaljer

Dekorasjonsseksjonen hadde i 2023 totalt 505 registrerte henvendelser i Doculive om medaljer. Dette er en økning fra 2022, da veteran-tjenesten hadde 443 registrerte henvendelser

Geir Hågen Karlsen, Tormod Heier og Palle Ydstebø fra Forsvarets høyskole mottok Hærens fortjenstmedalje for formidling av kunnskap om krigen i Ukraina.

om medaljer. I tillegg kommer flere hundre henvendelser fra inn- og utland.

Totalt har vi saksbehandlet og bistått med overrekkeelse av 361 medaljer i løpet av 2023. De fleste av disse dekorasjonene er ettertildelinger for tidligere tjeneste i internasjonale operasjoner. Medaljemottakerne har primært vært veteraner fra Tysklandsbrigaden, Balkan, Libya, Afghanistan og Libanon. Veteran-tjenesten har forestått all saksbehandling av medaljesøknadene, inkludert oppdatering av rulleblad og liknende. Selve overrekkelser er det som oftest heimevernsdistriktene som gjennomfører, andre militære avdelinger bistår også. I utlandet er det forsvarsattacheer, ambassadører eller konsuler som overrekker.

I 2022 besluttet Forsvarssjefen å opprette to nye medaljer, Forsvarets medalje for internasjonal tjeneste og Forsvarets medalje for Jan Mayen. Dekorasjonsseksjonen har i 2023 jobbet med å utarbeide medaljenes statutter. Vi har også brukt mye tid på utforming samt anskaffelse av de to nye medaljene. Overrekkelser av medaljene vil komme i gang i første halvår av 2024.

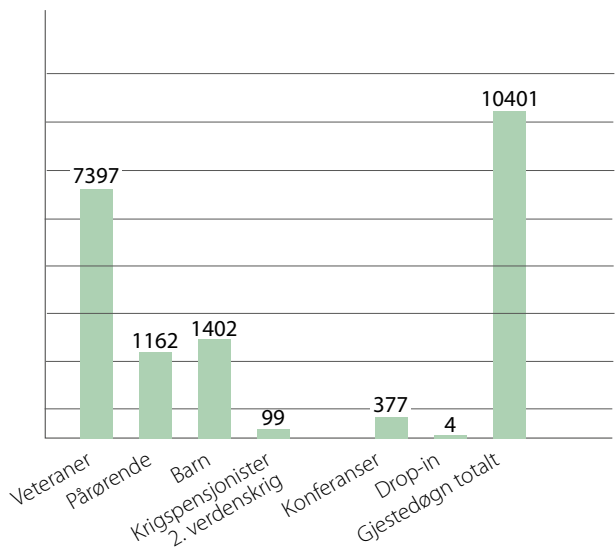

En av vernedyktighetsmedaljene som gis etter endt førstegangstjeneste.

Forsvarets veteransenter på Bæreia

Gjestedøgnstatistikk 2023

Forsvarets veteransenter (FVS) på Bæreia skal tilby aktiviteter og fungere som en møteplass for veteraner og deres familier og pårørende, før, under og etter tjeneste. Dette innebærer blant annet å legge til rette for rekreasjonsopphold, gjensynstreff for styrkebidrag, ungdomscampen «Min tur ut» og familieopphold.

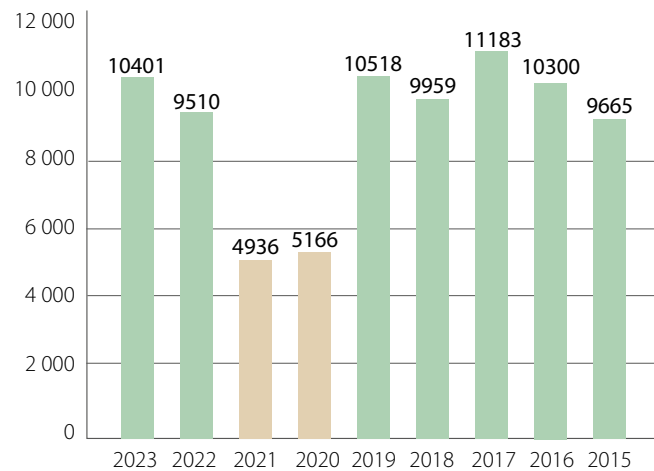
Veteransenteret bidrar, sammen med veteranertjenestens rådgivere, til å orientere om Forsvarets tilbud til veteraner på styrkeprodusentenes ulike familiedager og samlinger.

Veteransenteret bidrar med rådgivning til veteraner og pårørende som har behov for støtte av Forsvaret eller det sivile hjelpeapparatet. Dette innebærer blant annet dialog med kompetansemiljøet for veteransaker i NAV, Forsvarets sanitets stressmestringsteam og IMPS, veteranorganisasjonene, samt helsevesenet.

Veteransenteret betjener Åpen dør-funksjonen med e-post og telefon, slik at veteraner og pårørende har ett kontaktpunkt inn til Forsvaret.

Belegget er litt over målet om rundt 10.000 gjestedøgn per år. Veteransenteret klarer å dekke behov hos enkeltveteraner om rekreasjonsopphold, imidlertid er pågangen fra familier om helgeopphold, sommeropphold, samt til vinter- og høstferie stort og vi klarer ikke å tilfredsstille all etterspørsel.

Gjestedøgn historisk. 2020 og 2021 viser tall under pandemien.

Rundt 40 prosent av total forlegningskapasitet ble utnyttet i 2023. Dette betyr at veteransenteret, med flere årsverk knyttet til kjøkken og renhold, samt større økonomisk tildeling til drift, kunne hatt betydelig flere gjestedøgn. En realistisk økning vil være omtrent 5000 gjestedøgn.

Bæreia ligger i rolige, naturskjønne omgivelser like ved Kongsvinger.

Aktiviteter med fokus på ivaretagelse

I tillegg til rekreasjonsopphold for enkeltveteraner, har vi gjennomført en rekke forskjellige opphold og aktiviteter for å prøve å nå ut bredere i veteranpopulasjonen. Det er blant annet gjennomført vinteraktivitetsuke, «våttkort-kurs», «Veien til golf-kurs» samt matkurs. PREP samlivskurs for veteranpar var planlagt, men ble kansellert på grunn av for få påmeldte. Vi er usikre på årsakene til lav påmelding, men antar at kommunikasjonen rundt aktiviteten må bli bedre og komme ut tidligere.

Jul- og nyttårsopphold er også en viktig aktivitet hvor enslige veteraner er prioritert. I 2023 fikk alle enslige veteraner som søkte innvilget opphold i jul og nyttår. Om lag 90 veteraner benyttet seg av tilbudet.

Aktiviteter med fokus på anerkjennelse

FVS samarbeidet også i år med kommunene i Glåmdalsregionen om markeringen av frigjørings- og veterandagen 8. mai, med kransnedleggelser, taler og felles lunsj for veteraner fra kommunene i regionen. Om morgenen 8. mai startet som vanlig sykkelturen «På hjul med veteraner» fra Bæreia med retning Akershus festning.

Veterankonserten på Kongsvinger festning ble arrangert for tiende gang med Heimevernets musikkorps og innleide solister. Arrangementet tiltrekker seg veteraner fra hele landet. Rundt 250 veteraner og 900 sivile tilskuere overvar konserten.

20 gjensynstreff har blitt gjennomført og generelt er etterspørselen mye større enn det vi klarer å innfri. Likevel opplever vi at det generelt er lavt oppmøte på disse treffene, bare en tredjedel av inviterte deltok.

Padling er en av friluftaktivitetene ved Bæreia.

Aktiviteter med fokus på veteranfamilien

Tre uker med vinterferieopphold og to uker høstferieopphold for veteranfamilier ble gjennomført i 2023, men også her er etterspørselen større enn tilbudet. Vi har derfor satt av en uke før og etter avdelingens fellesferie til rene familieuker.

Ungdomscampen «Min tur ut» ble i sommer gjennomført for åttende gang. Totalt 40 ungdommer var innvilget plass på campen. Etterspørselen var lavere enn tidligere, vi antar at det henger sammen med at Forsvaret har færre bidrag i internasjonale operasjoner. Samtidig er tilbudet høyt verdsatt og får meget gode tilbakemeldinger fra både ungdommer og pårørende. VEFAM-undersøkelsen fremhever også arrangementet «Min tur ut» som svært viktig. Nok en gang ble vi godt støttet av personell fra Hæren som stilte med lagførere og fotograf under campen.

Øvrig aktivitet

I løpet av første halvår har vi også tilrettelagt for mindre konferanser for Forsvaret (se egen statistikk), aktiviteter for de frivillige veteranorganisasjonene og veteranforum i regi av veteraninspektøren.

Vi har hatt besøk fra flere organisasjoner utenfor Forsvaret som ønsker orientering om Forsvarets tilbud til veteraner. Forsvarets seniorforbund avdeling Kongsvinger og Kongsvinger militære samfunn har også gjennomført sine møter på senteret.

Veteransenteret har samarbeidsavtale med Seksjon for internasjonale operasjoner (SIO) i FPVS om å være pårørende-senter ved hendelser som kan oppstå i internasjonale operasjoner og internasjonal innsats. Følgelig er det gjennomført øvelser for pårørendekontakter ved senteret.

FVS legger til rette for at forsvarsansatte med bopel i distriktet kan arbeide på fjernkontor på senteret. Mellom åtte-ti personer benytter dette tilbudet regelmessig.

Statsminister Jonas Gahr Støre og forsvarsminister Bjørn Aril Gram møter deltakere i «På hjul med veteraner» 8. mai.

Orienteringer om Forsvarets tilbud

Veteransenteret har vært tilstede og orientert om Forsvarets tilbud til veteraner på 23 familiedager, etterlandinger og avslutningssamlinger. Alle disse samlingene er det skrevet egne rapporter om, generelt er de gjennomført etter intensjonen i oppfølgingsreglementet.

Forsvarets veterankort

Forespørsel etter veterankort holder seg stabilt, I 2023 ble det produsert og sendt ut 1224 veterankort. Veterankortet bekrefter at innehaveren har tjenestegjort i en internasjonal operasjon. Kortet er ikke et identitetskort, men et offisielt kort utstedt av Forsvaret som en synlig anerkjennelse av våre veteraner.

Rådgivning og dialog med hjelpeapparat

Alle veteraner som kommer til veteransenteret for individuell rekreasjon har inntakssamtale. I tillegg har feltpresten gjennomført en rekke sjelesorgsamtaler (210 i 2023). Vi har god dialog med sivil helsevesen og Forsvarets sanitet ved behov.

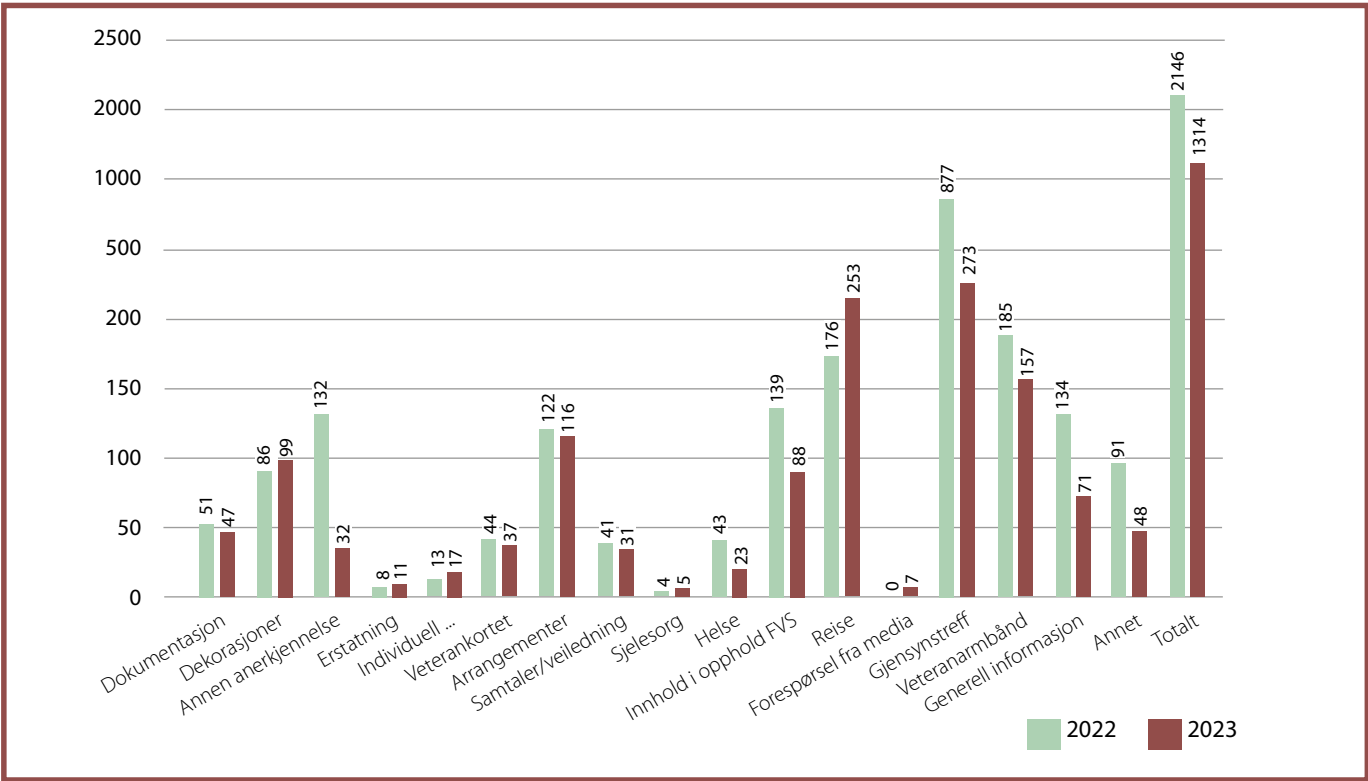
Samarbeidet mellom veteransenteret og kompetansemiljøet for veteransaker hos NAV Elverum fungerer etter vårt syn meget bra. NAV har gjentatte ganger besøkt Bæreia, med mulighet for at veteranen kan møte saksbehandlerne ansikt til ansikt. Denne muligheten til dialog blir høyt verdsatt av våre veteraner.

Åpen dør består av et tverrfaglig team med både militært og sivil ansatte. Teamet har lang erfaring med å gi råd og veiledning til veteraner og deres familier. De fleste i teamet er selv veteraner fra internasjonale operasjoner.

Som statistikken viser, er det en nedgang i henvendelser til Åpen dør. Hovedsaklig er det forespørsler om gjensynstreff som synker. Stor pågang om gjensynstreff i 2022 antar vi kom på grunn av samfunnets nedstengning store deler av 2020-2021 med pandemi. I tillegg var rundt 200 av henvendelsene om gjensynstreff knyttet til jubileumsarrangement i Oslo 8. mai 2023. Hoveddelen av henvendelsene til Åpen dør besvares umiddelbart av våre egne saksbehandlere.

Åpen dør statistikk

Diagrammet viser antall henvendelser til Åpen dør ved FVS.

Anne-Mette Albert har ved flere anledninger snakket om utfordringer i en veteranfamilie. Her på Nasjonal veterankonferanse i Molde.

På veterankonferansen i Molde fortalte avdelingssykepleier Helga Botten om krevende arbeidsforhold i Kabul.

Forsvarets veteran tjeneste holder til i bygning 48 på Akershus festning.

Åpen dør

Telefon:: 800 85 800

E-post: veteraner@mil.no

Postadresse:

Forsvarets veteran tjeneste

Postboks 1550 Sentrum

0015 Oslo

Besøksadresser:

Forsvarets veteran tjeneste

Akershus festning, bygning 48

Forsvarets veteransenter – Bæreia

Bæreiavegen 588, 2208 Kongsvinger